OBČINA LJUBNO
Cesta v Rastke 12
3333 Ljubno

OCENA OGROŽENOSTI OBČINE LJUBNO ZARADI POŽAROV V NARAVNEM OKOLJU IN NA PROSTEM

VERZIJA: 2.0

	Organ	Datum	Podpis
Izdelal	ZAME s.p.	25.11.2024	Zame Maja Jenko s.p. Prapretno 23. a, 1430 Hrastnik tel.: 041 957 861 davčna št.: 90504608 Maja Jenko
Odobril	POVELJNIK CZ OBČINE LJUBNO	25. 11. 2024	Evgenc Miroslav
Sprejel	ŽUPAN OBČINE LJUBNO	25.11.2024	OBČINA LJUBNO Občinska uprava ŽUPAN
Skrbnik	Branka Klosternik	25.11.2024	Branka OBČINA LJUBNO Občinska uprava

Številka: 846-0013/2024-1
Datum: 25.11.2024

Vsebina

1 Uvod 3
2 Viri nevarnosti 4
3 Možni vzroki nastanka požarov v naravnem okolju in na prostem 7
4 Statistični podatki o pojavljanju požarov v naravnem okolju in na prostem 8
5 Potencialna požarna ogroženost naravnega okolja s poudarkom na gozdnih požarih in gozdovih 11
6 Verjetnost nastanka verižne nesreče 13
7 Razvrstitev občine Ljubno v razred ogroženosti 14
7.1 Splošne značilnosti občine Ljubno 14
7.2 Ogroženost občine Ljubno 16
8 Verjetne posledice nesreče 18
9 Požari v naravnem okolju in na prostem ter podnebne spremembe 19
9.1 O podnebnih spremembah 19
9.2 Povezava med požari v naravnem okolju in na prostem, požarno ogroženostjo ter podnebnimi spremembami 19
9.3 Podnebje in podnebne spremembe v Sloveniji v obdobju od leta 1961 do 2011 20
9.4 Požari v Sloveniji v naravnem okolju in na prostem glede na dosedanje podnebne spremembe 20
9.5 Projekcije podnebja in podnebnih sprememb v Sloveniji do leta 2100 21
9.6 Požari v naravnem okolju in na prostem glede na prihodnje podnebje ter podnebne spremembe v Sloveniji do leta 2100 21
10 Preventivni in drugi ukrepi varstva pred požarom v naravnem okolju in na prostem 22
11 Povzetek in zaključek 25
12 Razlaga okrajšav in pojmov 27
13 Literatura in viri 28

1 Uvod

Oceno ogroženosti občine Ljubno zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem, številka 846-0013/2024-1 z dne 25.11.2024 je izdelala občinska uprava Občine Ljubno skupaj z zunanjimi sodelavci na osnovi Navodila o pripravi ocen ogroženosti (Uradni list RS, številka 39/95), Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg in 117/22), Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, številka 24/12 78/16 in 26/19), Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16), Zakona o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11, 83/12, 61/17 – GZ, 189/20 – ZFRO in 43/22), Uredbe o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, številka 20/14), Državne ocene ogroženosti ob požaru v naravnem okolju (številka 8420-2/2018-211, z dne 14. 9. 2023) in Ocene ogroženosti Zahodno štajerske regije zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem (številka 8421-21/2024-1 – DGZR z dne 14. 03. 2024).

Ocena ogroženosti občine Ljubno zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem, številka 846-0013/2024-1 z dne 25.11.2024 je posodobljena verzija Ocene ogroženosti ob velikem požaru v naravnem okolju v občini Ljubno, Verzija 1.0, številka: 842-02/2021-2 z dne 14.11.2022.

Ocena ogroženosti občine Ljubno zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem je izdelana zaradi možnih izbruhov požarov oziroma velikih in zelo velikih požarov v naravnem okolju na območju občine Ljubno.

Občinska ocena ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju je podlaga za izdelavo Občinskega delnega načrta zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju.

2 Viri nevarnosti

Slovenija je tretja najbolj gozdnata država v Evropi. Gozdovi prekrivajo kar 60% površine. Podoba gozda in s tem tudi krajine ni odvisna zgolj od gozdnatosti, temveč tudi od zgradbe gozda in drevesne sestave. V lesni zalogi slovenskih gozdov predstavljajo iglavci 47% lesne zaloge in listavci 53%. Iglavci v lesni zalogi prevladujejo v alpskem svetu, na Krasu in mestoma v predalpskem svetu. Listnati gozdovi pa prevladujejo v nižinskih predelih Slovenije.

Požarna ogroženost naravnega okolja je odvisna od podnebnih in vremenskih značilnosti posameznega območja, vrste tal, vrste in strukture gozda ter ostalega rastja, količine in vlažnosti goriv ter od bližine potencialnih povzročiteljev požarov.

Naravno okolje po Uredbi o varstvu pred požarom v naravnem okolju je:

- gozd, kot ga določajo predpisi o gozdovih (zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem v obliki sestoja, ki lahko doseže višino najmanj 5 m in ima površino najmanj 0,25 ha, zemljišče v zaraščanju na površini najmanj 0,25 ha, ki se zadnjih 20 let ni uporabljalo v kmetijske namene in na katerem lahko gozdno drevje doseže višino najmanj 5 m ter je pokrovnost gozdnega drevja dosegla 75%, obrečni in protivetrni pasovi, širši od ene drevesne višine odraslega drevja, na površini najmanj 0,25 ha, gozdna infrastruktura, ki ni odmerjena v samostojno parcelo);
- drugo gozdno zemljišče, kot ga določajo predpisi o gozdovih (zemljišča, porasla z gozdnim drevjem ali drugim gozdnim rastjem, na površini najmanj 0,25 ha, ki niso gozd in se zadnjih 20 let niso uporabljala v kmetijske namene. Med druga gozdna zemljišča se uvrščajo tudi obore v gozdovih za rejo divjadi in zemljišča pod daljnovodi v gozdu na površini najmanj 0,25 ha);
- območje na prostem, razen vodnih površin, v oddaljenosti do 100 m od gozda ali drugega gozdnega zemljišča;
- skupina gozdnega drevja na površini do 0,25 ha, drevored, park in plantaža gozdnega drevja, kot jih določajo predpisi o gozdovih.

V občini Ljubno bi največji problem v primeru požara v naravi predstavljala območja, ki so težko dostopna in imajo veliko količino gorljivega materiala, kot so gozdovi in suha vegetacija. Na podlagi značilnosti občine bi največje tveganje predstavljala naslednja območja:

1. **Gozdnata območja** – Občina Ljubno je bogata z gozdovi, ki pokrivajo velik del njenega ozemlja. Gozdni požari se lahko hitro širijo, še posebej v poletnih mesecih ali v času suš. Gozdna območja z gosto vegetacijo in slabšo dostopnostjo, na primer na območju hribov in višje ležečih predelov, bi bila še posebej problematična.
2. **Pobočja in težko dostopne lokacije** – Zaradi hribovitega terena (na primer območja okoli Smrekovca) bi bil dostop gasilskih enot in intervencijskih služb otežen. Slabši dostop pomeni počasnejše ukrepanje in večjo verjetnost širjenja požara, preden bi bil ta omejen[1].

[1] V Okonini težavo predstavlja težaven dostop do kmetije Udončki. V kraju Meliše pa celotni hrib Homec ter hiše na levem delu potoka Mešica v Melišu Georgievski in Prslan.

3. **Območja naselij v bližini gozdov** – Naselja, ki so v bližini ali znotraj gozdnih predelov, bi bila v večji nevarnosti, saj lahko požar hitro preide iz gozda na stanovanjske objekte. Primeri so naselja kot Ljubno ob Savinji in njegova okolica, kjer bi kombinacija suhega vremena, vetra in bližine gozda povzročila večje tveganje[2].
4. **Infrastruktura in kmetijska zemljišča** – Kmetijska zemljišča z odprtimi travniki ali pašniki, kjer bi bila suha vegetacija, prav tako predstavljajo tveganje, saj se lahko ogenj hitro razširi. Poleg tega bi požar lahko uničil kmetijsko infrastrukturo, živino ali poljščine.

Ključna točka pri požarih v naravi v občini Ljubno je predvsem hitrost odziva in dostop do požara. Dobra preventiva in ozaveščanje prebivalcev glede požarne varnosti, zlasti v poletnih mesecih, je ključnega pomena.

Obseg požarov v naravnem okolju je odvisen predvsem od vremenskih dejavnikov. V dolgoletnem povprečju sta značilni dve obdobji z nadpovprečnim številom gozdnih požarov in nasploh požarov v naravnem okolju. Prvo je običajno v pozno zimskem in zgodnje spomladanskem času od začetka februarja do začetka aprila, drugo pa poleti, predvsem julija in avgusta.

Stopnje požarne ogroženosti naravnega okolja so po Uredbi o varstvu pred požarom v naravnem okolju naslednje:

- **zelo velika požarna ogroženost,**
- **velika požarna ogroženost,**
- **srednja požarna ogroženost,**
- **majhna požarna ogroženost,**
- **zelo majhna požarna ogroženost.**

URSZR v sodelovanju z Agencijo RS za okolje (ARSO), Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ter Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS) samostojno ali na predlog občin ugotavlja in razglaša veliko ali zelo veliko požarno ogroženost naravnega okolja na posameznem območju. Pri ugotavljanju stopnje požarne ogroženosti naravnega okolja se upoštevajo podnebne značilnosti, vremenske razmere, razpoložljivi modelski rezultati požarne ogroženosti, med drugim tudi Napovedovalni GIS model požarne ogroženosti naravnega okolja, ki ga uporablja URSZR in je dostopen tudi na spletni strani smok.sos112.si ter podatki ARSO, podatki o požarih v naravnem okolju v določenih časovnih obdobjih ter razpoložljivi podatki in ugotovitve ZGS in občin. Veliko ali zelo veliko požarno ogroženost naravnega okolja lahko na svojem območju razglašajo tudi občine, vendar ne morejo razglasiti nižje stopnje požarne ogroženosti naravnega okolja od stopnje, ki jo je zanjo razglasila URSZR.

V naravnem okolju je po uredbi (razen ob infrastrukturnih objektih ob določenih pogojih) prepovedano požigati, odmetavati goreče ali druge predmete ali snovi, ki lahko povzročijo

[2] V Okonini je treba izpostaviti hiše, ki se nahajajo nad krajem, saj so nekatere postavljene globoko v gozdu ali na samem obrobju gozdnega območja. Sem sodi tudi kmetija Udončki, ki se nahaja nad Okonino. V Melišu pa velja omeniti zaselek na začetku kraja, na levi strani.

požar, pri kurjenju ali pri kurjenju kresov uporabljati vnetljive, eksplozivne in oksidativne snovi in odstranjevati odpadke z uporabo ognja. V gozdu ni dovoljeno izvajati ognjemetov.

V času razglašene velike ali zelo velike požarne ogroženosti naravnega okolja, ki ga lahko razglasi URSZR ali občina, je v naravnem okolju poleg navedenega prepovedano še kuriti, kuriti kresove, izvajati ognjemete, požigati na območju ob infrastrukturnih objektih, izven pozidanih površin uporabljati predmete, naprave ali izvajati aktivnosti, ki lahko povzročijo požar ter izvajati aktivnosti, ki lahko povzročijo požar, zaradi zatiranja prenamnoženih populacij insektov in bolezni gozdnega drevja, ki lahko ogrozijo gozd.

Uredba ob določenih pogojih v času velike požarne ogroženosti naravnega okolja določa tudi nekatere izjeme. Ko je razglašena zelo velika požarna ogroženost naravnega okolja, izjem ni (Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem, 2023).

3 Možni vzroki nastanka požarov v naravnem okolju in na prostem

Požar v naravnem okolju lahko povzroči:

- naravni pojav (strela, statični samovžig in samovžig),
- človek in tehnične naprave (z iskrenjem - vlaki, segrevanjem ali ognjem direktno ali indirektno, odprta kurišča, ki jih razpiha veter, s požigi, cigaretnimi ogorki...).

URSZR vodi statistiko požarov v naravnem okolju in na prostem.

4 Statistični podatki o pojavljanju požarov v naravnem okolju in na prostem

Požari v naravnem okolju in tudi nasploh na prostem so v občini Ljubno razmeroma malo številčni. Letno število teh požarov se lahko glede na vremenske razmere preko leta precej spreminja, kot je razvidno iz tabele.

Običajno je v občini Ljubno letno povprečno 0,8 požarov v naravnem okolju in na prostem, v povprečju pa je bilo v požarih poškodovanih 0,24 ha površine. Požar v naravi je največkrat zanetil človeški faktor in sicer nepazljivost pri ravnanju (ogenj, nevarne snovi ...) in neznano (niso ugotovili razloga požara), sledijo pa naravni pojavi in sicer samovžig sena in smeti ter strela. Tudi pri naravnih pojavih je bilo nekaj požarov zaradi neznanega faktorja.

Število požarov v naravnem okolju je odvisno predvsem od podnebnih in vremenskih dejavnikov ter aktivnosti oziroma nepazljivosti ljudi.

Tabela 1: Število požarov v naravnem okolju in na prostem v občini Ljubno od leta 2014-2024[3]

Leto, občina, nastanek dogodka	Število požarov
2015	2
2016	3
2017	1
2018	1
2022	1
2024	1
Skupaj	9

Vir: Spin SOS 112.si.2024[4].

[3] Ker leta 2014, 2019, 2020, 2021 in 2023 ni bilo požarov v naravi in na prostem v občini Ljubno, teh podatkov ni v tabeli.

Tabela 2[5]: Požari v naravi - poškodovana površina v ha v občini Ljubno od leta 2014-2024[6]

Požari v naravi oziroma na prostem po posameznih vrstah v ha	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
požari na gozdnih in grmovnih površinah	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostale površine v naravi	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Travnate površine, pašniki ...	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Posamezna drevesa izven gozda	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
požari na travniških površinah	0,00	0,00	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostale površine v naravi	0,00	0,00	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Travnate površine, pašniki ...	0,00	0,00	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
drugi požari v naravi oziroma na prostem	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obdelovalne površine	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Polja, njive	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Skupaj	0,00	1,00	1,50	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Vir: Spin SOS 112. 2024.[7]

Tabela 3: Pregled povzročene škode po požarih v naravi v občini Ljubno

Škoda rang	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podatek o gmotni škodi ni izpolnjen	0	2	2	1	1	0	0	0	1	0	1
Ni gmotne škode	0	2	2	0	0	0	0	0	1	0	1
Do 10.000 €	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	0	2	3	1	1	0	0	0	1	0	1

Vir: Spin SOS 112. 2024.

[6] Podatki so pridobljeni in obdelani na podlagi vpisa sodelujočih enot in/ali potrjeni s strani vodje intervencije.

Tabela 4: Vzrok požarov v naravi od leta 2014-2024

Število požarov po letih in **rangu škode**	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Število
Naravni pojavi	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	4
Samovžig sena, smeti ...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Strela, drugi naravni pojavi	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Neznano	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
Človeški faktor	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Nepazljivost pri ravnanju (ogenj, nevarne snovi ...)	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Neznano	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Skupaj	0	2	3	1	0	0	0	0	1	0	1	8

Vir: Spin SOS 112. 2024.

5 Potencialna požarna ogroženost naravnega okolja s poudarkom na gozdnih požarih in gozdovih

V okviru naravnega okolja so požarno najbolj ogroženi gozdovi. V Sloveniji se gozdovi razvrščajo v štiri stopnje potencialne požarne ogroženosti (Jakša, 2002[8]). Pri izdelavi ocene potencialne ogroženosti gozdov, ki jo je izdelal ZGS, so bili upoštevani dejavniki znotraj gozda (drevesna sestava, razvojna faza itd) in dejavniki zunaj gozda (temperatura, nadmorska višina itd).

Stopnje požarne ogroženosti, pri čemer je prva stopnja najvišja, četrta pa najnižja, so:

1. Zelo velika požarna ogroženost. V to stopnjo se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, kjer stalna nevarnost gozdnih požarov pomeni resno grožnjo njihovemu ekološkemu ravnovesju, varnosti ljudi in premoženja v gozdu in gozdnemu prostoru ali predstavlja stalno nevarnost za pospeševanje nepovratnih degradacijskih procesov v gozdu in gozdnem prostoru.

2. Velika požarna ogroženost. V to stopnjo se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, kjer občasna nevarnost gozdnih požarov pomeni resno grožnjo njihovemu ekološkemu ravnovesju, varnosti ljudi in premoženja v gozdu in gozdnem prostoru ali predstavlja nevarnost za pospeševanje nepovratnih degradacijskih procesov v gozdu in gozdnem prostoru.

3. Srednja požarna ogroženost. V to stopnjo se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, kjer nevarnost gozdnih požarov ni stalna ali občasna, predstavlja pa resno grožnjo gozdnim ekosistemom.

4. Majhna požarna ogroženost. V to stopnjo ogroženosti se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, ki niso razvrščena v nobeno drugo stopnjo.

Glede na mesto gorenja se požare v gozdovih razvršča na podtalne, talne, kompleksne, debelne, kombinirane požare in požarne preskoke, požarne viharje in eruptivne požare. Značilno zanje je:

- **podtalni požar** se razvije v tleh, bogatih s humusom, predvsem v starih gozdovih, kjer drevesni odpad zelo počasi razpada. Širi se pod tlemi in se lahko pojavi na površini čez daljši čas in povzroči požar na mestu, ki je precej oddaljen od prvotnega požara. Največkrat nastane, ko vročina ali plamen na tleh vžge material pod njim. Tovrstni požar pogosto nastane v visokogorju zaradi udara strele. Značilno zanj je, da ga je težko odkriti, kontrolirati in da se širi počasi;

- **talni požar** nastane in se širi po tleh, predvsem po travi, listju, mahu in drugih materialih, ki rastejo, so odpadli z dreves oziroma so odloženi (smeti, odpadki...). V večini primerov je povzročitelj človek ali dejavnost v povezavi z njim. Talni požar je lahko kontrolirati in spremljati;

- **kompleksni (vršni, kronski) požar** je požar v vrhovih dreves. Povzroča ga talni požar, udar strele ali iskrenje električnih vodnikov. Pojavlja se v glavnem v poletnem času, ko je v krošnjah dreves prisotna velika koncentracija hlapov eteričnih olj in je zato možen hiter prenos plamena;

- **debelni požar** nastane, če se drevo ob udaru strele vname. Tudi debelni požar se lahko spremeni v drug požar;

- **kombinirani požar**, nastane, ko sta prisotni najmanj dve prej omenjeni vrsti požarov. Lahko zajame tudi poslopja in druge objekte;

- **požarni preskok**, prisoten je ob pihanju močnih vetrov, ko veter odnaša večje gorljive dele ali storže, ali ob požaru na strmih terenih. Zato nastajajo nova žarišča, ki so lahko oddaljena tudi do 100 metrov od linije požara;

- **požarni vihar** nastane ob kompleksnem požaru, ko veter zelo hitro prenese plamen na velike razdalje, posebno ob hudi vročini, ko je v zraku v gozdu veliko hlapov eteričnih olj in drugih snovi. Nastane velika vročina, ki povzroči še dodatno gibanje zračnih mas. Kontrola in gašenje takega požara ni mogoča, požar se ustavi oziroma prekine ob spremembi vetrov ali ko naleti na veliko oviro.

- **eruptivni požar** je v literaturi znan kot učinek dimnika oziroma »blow up«, pri čemer se ogenj, ki se razvija na pobočju ali v kanjonu, na začetku razvija razmeroma počasi. Čez nekaj časa se bo čelo požara zaradi toplotne energije, ki jo sprošča gorenje, razvijalo hitreje. Na čelu požara se razvijejo višji plameni, posledici česar sta dovajanje veliko svežega zraka in vedno hitrejše širjenje požara. Proces »hrani« sam sebe.

Posledice požarov v naravnem okolju, zlasti gozdnih požarov, so odvisne od tipa gozdnega požara, vrste in oblike gozda, časa nastanka in trajanja požara, velikosti pogorele površine in ekološke ranljivosti območja požara.

Najnevarnejši so kompleksni požari, ki prizadenejo drevesa od tal do vrha krošnje. Poleg dreves in lesne mase je pri kompleksnih požarih razvrednoteno in celo uničeno rastišče in večina funkcij gozda. Okrnjene ali onemogočene so ekološke, socialne in gospodarske funkcije gozda. Sestoje, ki jih je poškodoval kompleksni požar, je treba posekati in obnoviti. Obnova je potrebna predvsem zaradi zagotavljanja funkcij gozda, ki naj bi jih le-ta ponovno začel opravljati v najkrajšem možnem času po požaru. S kasnitvijo pri poseku poškodovanih in odmrlih dreves se izgubi še tista lesna masa, ki bi jo po požaru lahko koristno uporabili. Nikakor se ne sme podcenjevati nevarnosti in škode, ki jo povzročajo druge vrste gozdnih požarov.

6 Verjetnost nastanka verižne nesreče

Požar v naravnem okolju lahko povzroči predvsem naslednje verižne nesreče:

- nastanek ekološke nesreče,
- razširitev požara v naselje,
- razširitev požara na infrastrukturne objekte (daljnovodi..),
- požar na objektih (stanovanjski, gospodarski),
- požar na objektih in območjih kulturne dediščine,
- prometne nesreče (zaradi širjenja dima, izvajanja intervencije...).

7 Razvrstitev občine Ljubno v razred ogroženosti

7.1 Splošne značilnosti občine Ljubno

Občina Ljubno se nahaja v Zgornje Savinjski dolini, v širšem smislu pa je del Savinjsko-šaleške subregije in Savinjske regije. Leži na robu alpskega predgorja, na nadmorski višini 433 m, na prodno konglomeratnih terasah ob reki Savinji.

Občina Ljubno se z 78,9 km^2 ali 7.891 ha po površini med slovenskimi občinami uvršča na 85 mesto. Ima 2.530 prebivalcev in ima glede na velikost občine malo številčno prebivalstvo (Statistični urad RS 2024).

Na kvadratnem kilometru površine občine živi povprečno 32 prebivalcev; torej je gostota naseljenosti manjša kot v celotni državi (104 prebivalec na km^2) (Dolgoročna strategija občine Ljubno, Statistični urad Republike Slovenije, 2024).

Razdeljena je v devet naselij: Ljubno, Radmirje, Okonina, Juvanje, Meliše, Savina, Ter, Primož pri Ljubnem in Planina.

Od skupne površine občine (7.891 ha) je gozdnih površin 6.062 ha ali 76,8 % celotnega območja občine. Delež zasebnega gozda je 88,2 %. Površina gozda na prebivalca pa je 2,2 ha na prebivalca. Podoba gozda in s tem tudi krajine ni odvisna zgolj od gozdnatosti, temveč tudi od zgradbe gozda in drevesne sestave.

Število požarov v naravnem okolju je odvisno predvsem od podnebnih in vremenskih dejavnikov ter aktivnosti oziroma nepazljivosti ljudi.

Tabela 5: Gozdnatost občine Ljubno

OBČINA	POVRŠINA GOZDOV (HA)	POVRŠINA OBČINE (HA)	GOZDNATOST (%)
Ljubno	6.062	7.891	76,8

Slika 1: Gozdnatost v občini Ljubno

Vir: Zavod za gozdove Slovenija, 2024.

Tabela 6: Površina gozda po stopnjah požarne ogroženosti gozda

	Površina gozda po stopnjah požarne ogroženosti gozda (ha)				
	1. zelo velika	**2. velika**	**3. srednja**	**4. majhna**	**5. skupaj**
Ljubno	69,86	0,00	29,31	5920,58	6019,75

Vir: Zavod za gozdove, 2024.

V občini Ljubno je 69,86 ha gozdov v zelo veliki požarni ogroženosti, 29,31 ha v srednji in 5920,58 v majhni požarni ogroženosti.

7.2 Ogroženost občine Ljubno

To poglavje občinske ocene ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem je namenjen razvrstitvi občine v razrede ogroženosti, kar posredno določa prvi odstavek 4. člena Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja. V tem poglavju niso upoštevani le veliki in zelo veliki požari v naravnem okolju, ampak pojavljanje požarov v naravnem okolju in na prostem na splošno, ne glede na obseg in lokacijo nastanka.

Tudi v tej oceni ogroženosti je bilo razvrščanje regije in občin izvedeno v pet razredov in stopenj ogroženosti. Metodološko pa je to poglavje v oceni ogroženosti drugačno od sorodnih vsebin v drugih novejših ocenah ogroženosti. Pri razvrščanju občin in regije v razrede in stopnje ogroženosti namreč niso bili določeni natančni kvantitativni kriteriji.

Tabela 7: Razredi in stopnje ogroženosti

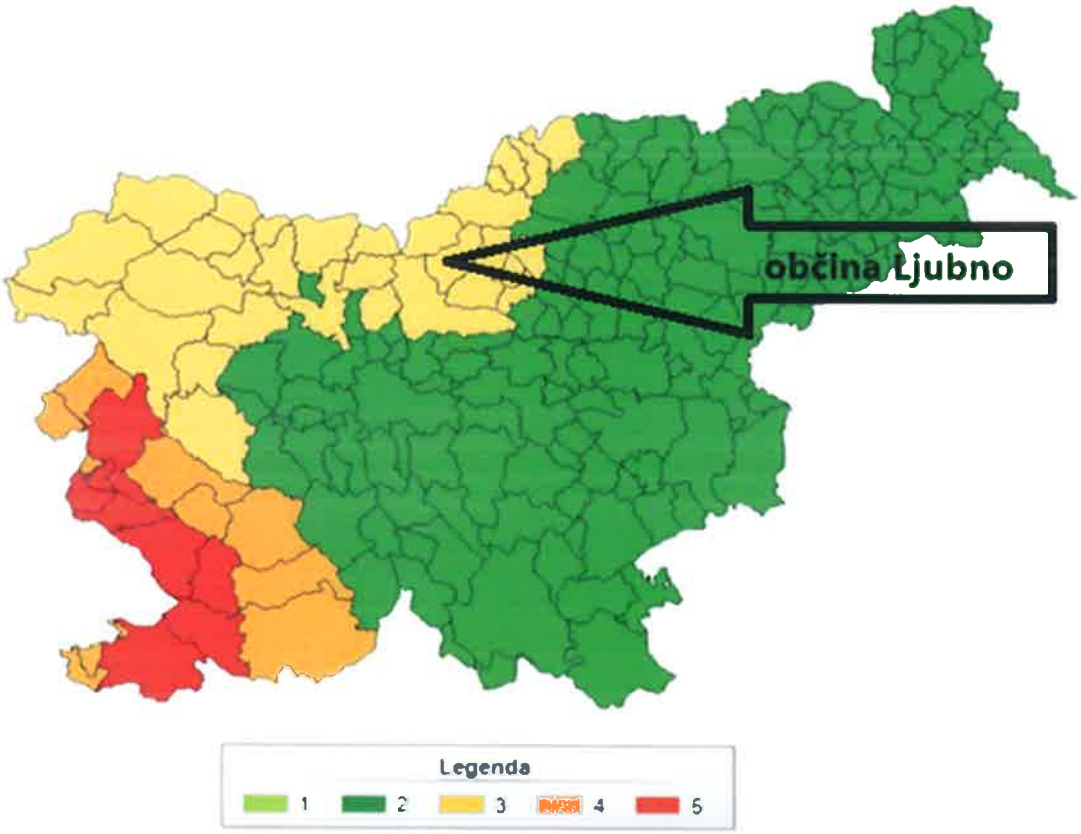
Razred ogroženosti	Stopnja ogroženosti
1	Zelo majhna
2	Majhna
3	Srednja
4	Velika
5	Zelo velika

Občina Ljubno se je uvrstila v tretji razred ogroženosti (srednja). V teh občinah običajno sicer ni veliko požarov v naravnem okolju, zaradi pogostih neviht in posledično udarov strel v poletnem času pa večkrat nastanejo požari v visokogorju in v težko dostopnih predelih. Tudi na teh območjih, vsaj v višjih predelih, večinoma prevladuje kraški svet z malo površinskih voda. Ti požari, četudi največkrat ne obsežni, so za gašenje lahko zahtevni, običajno so tudi dolgotrajni in pogosto je poleg obsežnejšega angažiranja gasilskih enot potrebno tudi gašenje iz zraka. Včasih je gašenje takšnih požarov možno celo samo iz zraka. Stroški takšnih intervencij so lahko glede na obseg takih požarov nesorazmerno visoki.

Tabela 8: Ogroženost občine Ljubno zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem

Občina	Površina občine v km²	Število občanov	Gostota Poseljenosti	Razred ogroženosti
Ljubno	78,9	2.530	28	3

Slika 2: Ogroženost občine Ljubno zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem

1 – zelo majhna, 2 – majhna, 3 – srednja, 4 – velika, 5 – zelo velika

Vir: Regijska ocena ogroženosti ob velikem požaru v naravnem okolju in na prostem, 2024.

8 Verjetne posledice nesreče

Posledice požarov v naravnem okolju, zlasti gozdnih požarov, so odvisne od tipa gozdnega požara, vrste in oblike gozda, časa nastanka in trajanja požara, velikosti pogorele površine in ekološke ranljivosti območja požara.

Najnevarnejši so kompleksni požari, ki prizadenejo drevesa od tal do vrha krošnje. Poleg dreves in lesne mase je pri kompleksnih požarih razvrednoteno in celo uničeno rastišče in večina funkcij gozda. Okrnjene ali onemogočene so ekološke, socialne in gospodarske funkcije gozda. Sestoje, ki jih je poškodoval kompleksni požar, je treba posekati in obnoviti. Obnova je potrebna predvsem zaradi zagotavljanja funkcij gozda, ki naj bi jih ta po požaru ponovno začel opravljati v najkrajšem možnem času. S kasnitvijo pri poseku poškodovanih in odmrlih dreves je izgubljena še tista lesna masa, ki bi jo po požaru lahko koristno uporabili. Nikakor se ne sme podcenjevati nevarnosti in škode, ki jo povzročajo druge vrste gozdnih požarov.

9 Požari v naravnem okolju in na prostem ter podnebne spremembe

9.1 O podnebnih spremembah

Podnebne spremembe so vse bolj pomemben dejavnik ne le v Sloveniji, temveč po vsem svetu. Podnebne spremembe vplivajo na številne druge pojave in procese po svetu. Evropa je celina, kjer so podnebne spremembe najočitnejše, v Evropi pa je predel, kjer je Slovenja, z vidika intenzivnosti podnebnih sprememb oziroma njihovega glavnega generatorja (višje temperature ozračja), območje intenzivnejših podnebnih sprememb, kar je za našo državo lahko zaskrbljujoče.

Podnebne spremembe niso nekaj novega. Podnebje na Zemlji se zaradi vzrokov, ki ne izhajajo iz človeških aktivnosti, spreminja že samo po sebi, poleg tega tudi ljudje s svojimi aktivnostmi in načinom življenja, ki povečujejo delež toplogrednih plinov v ozračju, ki vplivajo na segrevanje ozračja, dodatno prispevajo k temu, da se podnebne spremembe dogajajo hitreje in občutneje. Začetki vpliva ljudi in njihovih aktivnosti na podnebje sovpadajo z začetkom industrijske dobe oziroma kapitalizma, največji vpliv na podnebje pa človeštvo povzroča v drugi polovici prejšnjega stoletja in tem stoletju.

Podnebne spremembe so postale eden največjih izzivov človeštva v 21. stoletju. Pomenijo resno grožnjo, s katero se bo človeštvo spoprijemalo naslednja desetletja ali celo stoletja. Edini način reševanja problematike podnebnih sprememb je sistematičen pristop s tremi skupinami dejavnosti:

- spremljanje in preučevanje vseh vidikov vzrokov ter posledic podnebnih sprememb;
- zmanjševanje emisij toplogrednih plinov (tako imenovano blaženje podnebnih sprememb);
- prilagajanje na podnebne spremembe.

Emisije toplogrednih plinov se v svetovnem smislu še niso začele zmanjševati. Evropa je pri tem sicer razmeroma uspešna in tudi v Sloveniji smo od sredine prvega desetletja tega stoletja, ko smo dosegli rekordne emisije toplogrednih plinov, zlasti ogljikovega dioksida, zmanjšali za skoraj 40 odstotkov.

Še naprej se bo povečevala koncentracija toplogrednih plinov v ozračju tudi zaradi njihove dolge življenjske dobe in ker njihovih emisij človeštvo v kratkem času ni zmožno intenzivno zmanjšati, podnebne spremembe pa se bodo v prihodnjih desetletjih nadaljevale in stopnjevale. Odločilni odgovor na vprašanje, za koliko se bo v prihodnje ozračje segrevalo, je, kolikšne bodo v prihodnosti emisije toplogrednih plinov oziroma za koliko jih bo človeštvo na svetovni in nižjih ravneh uspelo znižati.

9.2 Povezava med požari v naravnem okolju in na prostem, požarno ogroženostjo ter podnebnimi spremembami

Višje temperature, daljša sušna obdobja, predvsem poleti, povečana evapotranspiracija, povečano število neurij in večja poškodovanost gozdov po njih slabijo drevje, ki je posledično občutljivejše za bolezni ter škodljivce gozdnega drevja, tudi ti pa se, vsaj nekateri, pojavljajo in širijo že sami po sebi kot posledica podnebnih sprememb. To pomeni več hitreje vnetljive

biomase na tleh v gozdovih, kar lahko, dokler ne strohni, ob pogojih, ki omogočajo nastanek požara v naravnem okolju in na prostem, omogoči hitrejši nastanek ter zlasti širjenje požara.

Tudi požari v naravnem okolju in zlasti na gozdnih površinah prispevajo k podnebnim ter vremenskim spremembam po svetu. Njihov prispevek k podnebnim spremembam je večplasten, najbolj očiten pa je pri povečevanju izpustov CO2 v ozračje, kar dodatno vpliva na spremembe oziroma segrevanje podnebja. Obenem se na območjih, ki so jih prizadeli veliki požari v naravnem okolju, močno zmanjšajo možnosti za ponor ogljika, kar pomeni, da ga več ostane v ozračju in dodatno vpliva na njegovo segrevanje. Spremembe v poraščenosti tal na območju velikih požarov v naravnem okolju lahko povečujejo temperaturne ekstreme, torej najnižje in predvsem najvišje dnevne temperature, in vetrovnost. Poleg tega so območja požarov v naravnem okolju in na prostem, zlasti pri velikih požarih, podvržena degradiranju tamkajšnjega okolja, kar se kaže predvsem v povečani izpostavljenosti zgornje plasti tal vetrovni in vodni eroziji ter zmanjšanju biodiverzitete.

9.3 Podnebje in podnebne spremembe v Sloveniji v obdobju od leta 1961 do 2011

ARSO je v okviru projekta "Podnebna spremenljivost Slovenije 1961–2011" preučil spremembe podnebja v Sloveniji in ugotovil izrazite trende v segrevanju ozračja, količini padavin in drugih spremenljivkah. Med letoma 1961 in 2011 se je povprečna temperatura zraka povečala za 1,7 °C, najmočneje na vzhodu države. Če bi upoštevali obdobje do leta 2022, bi bila rast še večja, okoli 2 °C. Zmanjšuje se število hladnih in ledenih dni, medtem ko narašča število toplih in vročih dni. Količina padavin se zmanjšuje, predvsem na zahodu, prav tako tudi višina snežne odeje, ki se je zmanjšala za 55 %. Evapotranspiracija in sončno obsevanje pa se povečujeta. Iz tega je razvidno, da so se v Sloveniji že pred nekaj desetletji začele dogajati zaznavne podnebne spremembe.

9.4 Požari v Sloveniji v naravnem okolju in na prostem glede na dosedanje podnebne spremembe

Podnebne spremembe se pri požarih v naravnem okolju in na prostem kažejo že od 80. let prejšnjega stoletja, s povečevanjem števila požarov. Najbolj ekstremna leta glede požarov so bila 1992, 1993, 2000, 2003, 2012 in 2022. Kljub temu pa se podnebni vplivi na požare ne kažejo dosledno. Požari, kot je bil tisti na Krasu leta 2022, ki je bil posledica sušnega obdobja, vročinskega vala in drugih izjemnih dejavnikov, so pokazatelj izjemnih okoliščin, ne pa nujno neposrednega vpliva podnebnih sprememb. Vpliv teh sprememb je težko dokončno oceniti, vendar je treba razmere skrbno spremljati, saj bi višje temperature in dolgotrajnejša suša lahko v prihodnosti povečali pogostost in obseg požarov.

Leto 2022 je bilo požarno nadpovprečno, predvsem zaradi velikega kraškega požara, čeprav so bile temperature, vročinski valovi in suša izjemni. Število požarov (2311) je bilo peto najvišje, kar kaže, da so bila hujša leta 2012, 2003, 2017 in 1998. Brez kraškega požara bi bilo leto 2022 glede pogorelih površin šele na 11. mestu. Stroški in škoda so bili najvišji doslej, vendar bi bili brez tega požara nižji. Leto 2023 je bilo z vidika pojavljanja in obsega požarov v naravnem okolju in na prostem bolj običajno leto ter v popolnem nasprotju s prejšnjim letom.

9.5 Projekcije podnebja in podnebnih sprememb v Sloveniji do leta 2100

Prve podrobnejše študije o vplivu podnebnih sprememb na ekstremne vremenske dogodke v Sloveniji je ARSO izvedel prek projekta, ki se je zaključil leta 2018. Ta je napovedal hujše poletne vročine, pogostejše vročinske valove, več intenzivnih padavin, suš in poplav do sredine 21. stoletja. Temperatura naj bi se do leta 2100 povečala za 1,3–5,1 °C, odvisno od scenarija. Pričakujejo se tudi pogostejši vročinski valovi, daljša rastna doba ter večje izhlapevanje. Projekcije kažejo, da bo v prihodnosti količina padavin bolj neenakomerna, z večjimi ekstremi, predvsem pozimi.

9.6 Požari v naravnem okolju in na prostem glede na prihodnje podnebje ter podnebne spremembe v Sloveniji do leta 2100

Na podlagi projekcij iz leta 2018, ki temeljijo na petem poročilu IPCC, bi se število in obseg požarov zaradi podnebnih sprememb do leta 2040 lahko povečevala, nato pa zaradi večje količine padavin upočasnila, zlasti po letu 2070. Največje tveganje za požare je na jugozahodu Slovenije, kjer bi se število požarov do leta 2100 lahko povečalo, zlasti poleti. Na severovzhodu države pa bi se zaradi več padavin požari lahko zmanjšali. Poleti bodo suše in vročinski valovi povečali verjetnost požarov, zlasti na jugozahodu.

Večji vpliv podnebnih sprememb je nekaj, kar bo glede na težnje in napovedi prihodnjega podnebja treba spremljati ter ustrezno ovrednotiti, tudi z vidika požarov v naravnem okolju in na prostem. S tega vidika lahko predvsem v prihodnjih dveh desetletjih pričakujemo več požarov v naravnem okolju in na prostem ter verjetno tudi več obsežnejših požarov v naravnem okolju in na prostem, zlasti v topli polovici leta. Požarna ogroženost okolja glede na napisano verjetno tudi v prihodnje globalno, ves čas in povsod ne bo predstavlja zelo velike ogroženosti okolja v Sloveniji. Delna izjema bodo, kot že do zdaj, predvsem jugozahodni, submediteranski del Slovenije, kjer bo zlasti poleti izrazita, in posamezne manjše lokacije drugod. Tam bo požarov v naravnem okolju in na prostem več, predvsem v topli polovici leta, verjetno pa to velja tudi za pojavljanje obsežnih požarov.

10 Preventivni in drugi ukrepi varstva pred požarom v naravnem okolju in na prostem

Preventivni ukrepi za varstvo pred požarom v naravnem okolju in na prostem, ki niso v pristojnosti sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in ki jih izvajajo lastniki oziroma upravljavci naravnega okolja, zlasti gozdov ter drugih površin v naravnem okolju, in lokalne skupnosti, so predvsem:

- pravilno kurjenje in izogibanje požiganju površin v naravnem okolju in na prostem;
- redna sanitarna sečnja močno poškodovanih in oslabelih dreves v gozdu;
- redno odstranjevanje suhih organskih materialov na negozdnih površinah;
- vzdrževanje prehodnosti prevoznih poti;
- čiščenje požarnovarnostnih pasov ob železniških progah, daljnovodih, plinovodih in drugih infrastrukturnih objektih;
- gradnja in vzdrževanje protipožarnih presek, izogibališč in vstopnih ploščadi na protipožarnih presekah, namensko urejenih vodnih zbiralnikov in vodnih virov za oskrbo zrakoplovov in gasilskih vozil z vodo za gašenje ter drugih tehničnih objektov;
- gradnja požarnih zidov in stez, zlasti ob odsekih železniških prog z veliko ali zelo veliko požarno ogroženostjo, skladno s predpisi s področja železniškega prometa;
- vzdrževanje požarnovarnostnih pasov med objekti in gozdom;
- določitev izven letaliških pristajališč za helikopterje in druge zrakoplove in krajev za zajemanje vode v prostorskih dokumentih lokalnih skupnosti;
- ustrezna sanacija gozdnih površin, poškodovanih ali uničenih ob večjih požarih v naravnem okolju in ob drugih hujših naravnih ujmah;
- zmanjševanje deleža bora v požarno najbolj ogroženih sestojih, predvsem na Krasu;
- izvajanje ustreznih aktivnosti organizacij, ki gospodarijo s cestno, železniško, elektroenergetsko in drugo infrastrukturo, da je območje ob infrastrukturi opremljeno s primernimi tehničnimi sredstvi ter objekti, ki preprečujejo netenje požara v pasu ob infrastrukturnem objektu, vzdrževano in očiščeno gorljivih snovi ter izvajanje drugih ukrepov varstva pred požarom;
- zgraditev oziroma rekonstrukcija vodovodnih sistemov in hidrantnih mest na požarno najbolj ogroženih območjih, ki bodo omogočala dovolj vode za gašenje požarov v naravnem okolju in na prostem;
- dosledno izvajanje ustreznih preventivnih ukrepov Slovenskih železnic kot upravljavca javne železniške infrastrukture med veliko in zelo veliko požarno ogroženostjo naravnega okolja, ki se nanašajo na:
    - zmanjšanje hitrosti vlakov s samodejnimi zračnimi zavorami z vgrajenimi litoželeznimi zavorniki na odsekih prog, za katere skladno s predpisi s področja železniškega prometa velja velika in zelo velika požarna ogroženost;
    - prepoved voženj železniških tirnih vozil z odprtim kuriščem med povečano nevarnostjo za nastanek in širjenje požara v naravnem okolju;
    - pregled stanja ob progi s tirnim vozilom in gašenje začetnega požara po vožnji vozila z odprtim kuriščem;

- opremljenost prog z napravami za samodejno javljanje napak pri vožnjah vlakov na požarno ogroženih odsekih prog;
- izvajanje ukrepov varstva pred požarom pri vzdrževanju javne železniške infrastrukture;
- zagotavljanje varnosti pri prevozu vnetljivega tovora po javni železniški infrastrukturi;
- zagotovitev tehnične brezhibnosti zavornih sistemov tirnih vozil in naprav za preprečevanje nastanka požara na železniških tirnih vozilih z odprtim kuriščem.

Med ključnimi ukrepi za pripravljenost izpostavljamo:

- povečano obveščanje in opozarjanje javnosti glede požarov v naravnem okolju, zlasti v času razglašene velike ali zelo velike požarne ogroženosti naravnega okolja;
- intenzivnejše izobraževanje javnosti, predvsem mladih, v zvezi s požari oziroma nevarnostjo požarov v naravnem okolju in na prostem;
- dobro organizirano gasilstvo, ki temelji na prostovoljnih gasilcih;
- ustrezno razglašanje požarne ogroženosti naravnega okolja. Najpogosteje pride do razglašanja velike ali zelo velike požarne ogroženosti konec zime in v začetku pomladi (navadno so v tem času požari v naravnem okolju najštevilčnejši) ter poleti, ko je požare, ki jih je več, vendar so navadno manjši kot spomladi, praviloma najteže pogasiti[9].
- uporaba sistema Videokras za zgodnje odkrivanje požarov. Sistem omogoča hitro in zgodnje odkrivanje požarov v naravnem okolju in na prostem ter tako hitrejši odziv in začetek gasilskih intervencij, še preden bi se požar lahko močno razširil;
- dežurstvo gasilcev na območjih velike požarne ogroženosti. To omogoča hitrejše in obsežnejše angažiranje gasilcev že takoj ob začetku gasilske oziroma požarne intervencije in tako večjo možnost, da se požar pogasi, preden bi se zelo razširil;
- zračni nadzor terena ob visoki požarni ogroženosti;
- ustrezni načrti ZiR za gašenje velikih požarov v naravnem okolju;
- ustrezen sistem vodenja velikih intervencij:
- krepitev zmožnosti za gašenje požarov iz zraka z novimi zrakoplovi Air Tractor. Letalska policijska enota ima za gašenje iz zraka trenutno na voljo dva helikopterja, v kratkem bo pridobila še enega. Razpolaga tudi s helikopterjem, ki s kamero visokega dosega omogoča odkrivanje požarnih žarišč. Okrepljeno gašenje iz zraka v prihodnje ne bo pripomoglo k zmanjšanju števila požarov v naravnem okolju in na prostem, bo pa verjetno pripomoglo k temu, da bodo površine požarov manjše;
- pogostejša uporaba policijskega vodnega topa pri gašenju večjih požarov;
- ureditev pristajališč za helikopterje ter letala in mesta za zajemanje vode, pri čemer je posebno pozornost treba nameniti nemoteni uporabi teh pristajališč v času operativnih potreb (npr. prepoved letenja brezpilotnih letalnikov na območju pristajališč, omejitev gibanja ljudi na teh območjih, omejitev pristajanja jadralnih padalcev, omejitev zadrževanja plavalcev v in vodnih plovil na območjih, kjer zrakoplovi vodo za gašenje zajemajo iz morja, rek in jezer ipd.);

[9] Ugotavljamo, da lokalne skupnosti večinoma premalokrat razglasijo požarno ogroženost naravnega okolja, čeprav bi bilo glede na to, da najbolje poznajo stanje v svojem lokalnem okolju, ustrezno nasprotno.

- hitrejše vključevanje Slovenske vojske in Policije pri gašenju požarov;
- izboljšanje požarne statistike in analitike, vključno s podatki o škodi, vzrokih in povzročitvi požarov v naravnem okolju in na prostem.

11 Povzetek in zaključek

Požari v naravnem okolju so ponekod del naravnega procesa, v Sloveniji pa so motnja, ki poškoduje naravno okolje. Požari se pojavljajo po vsej državi, največ pa jih je na jugozahodu v submediteranskem delu. Tveganje za požare povečujejo tudi zaraščanje in infrastruktura, kot so železnice. Na leto je v Sloveniji med 1500 in 2000 požarov, ob ugodnih vremenskih pogojih pa lahko to število naraste. Največ požarov je bilo leta 2012 (2868). Največji požar do zdaj je bil na Krasu leta 2022, ki je uničil 3707 hektarov gozdov.

V občini Ljubno je število požarov v naravi na letni ravni razmeroma nizko (približno 0,8 požar na leto), vendar to ne zmanjšuje pomena potencialne nevarnosti požarov na prostem. Kljub manjši frekvenci teh dogodkov je požarna ogroženost še vedno prisotna, zlasti ob upoštevanju specifičnih dejavnikov, kot so suša, vremenske razmere in značilnosti naravnega okolja. Ti pogoji lahko ustvarijo ugodne okoliščine za širjenje požarov, kar zahteva stalno pripravljenost lokalnih gasilskih enot in preventivne ukrepe za zmanjšanje tveganja ter hitrejši odziv ob morebitnem požaru.

V občini Ljubno bi največji problem v primeru požara v naravi predstavljala območja, ki so težko dostopna in imajo veliko količino gorljivega materiala, kot so gozdovi in suha vegetacija.

Na podlagi značilnosti občine bi največje tveganje predstavljala naslednja območja:

1. **Gozdnata območja** – Občina Ljubno je bogata z gozdovi, ki pokrivajo velik del njenega ozemlja. Gozdni požari se lahko hitro širijo, še posebej v poletnih mesecih ali v času suš. Gozdna področja z gosto vegetacijo in slabšo dostopnostjo, na primer na območju hribov in višje ležečih predelov, bi bila še posebej problematična.
2. **Pobočja in težko dostopne lokacije** – Zaradi hribovitega terena (na primer območja okoli Smrekovca) bi bil dostop gasilskih enot in intervencijskih služb otežen. Slabši dostop pomeni počasnejše ukrepanje in večjo verjetnost širjenja požara, preden bi bil ta omejen.
3. **Območja naselij v bližini gozdov** – Naselja, ki so v bližini ali znotraj gozdnih predelov, bi bila v večji nevarnosti, saj lahko požar hitro preide iz gozda na stanovanjske objekte. Primeri so naselja kot Ljubno ob Savinji in njegova okolica, kjer bi kombinacija suhega vremena, vetra in bližine gozda povzročila večje tveganje.
4. **Infrastruktura in kmetijska zemljišča** – Kmetijska zemljišča z odprtimi travniki ali pašniki, kjer bi bila suha vegetacija, prav tako predstavljajo tveganje, saj se lahko ogenj hitro razširi. Poleg tega bi požar lahko uničil kmetijsko infrastrukturo, živino ali poljščine.

Podnebne spremembe so že in bodo tudi v prihodnje vplivale na število požarov v naravnem okolju in na prostem, pri čemer bo verjetno najbolj na udaru že zdaj bolj izpostavljen jugozahodni, submediteranski del države. Število požarov, požarna površina in število obsežnejših požarov se bodo glede na projekcije prihodnjega podnebja verjetno povečevali, predvsem v bližnji prihodnosti in predvsem poleti oziroma v topli polovici leta.

Kot družba nekoliko teže vplivamo na zmanjševanje števila požarov v naravnem okolju in na prostem, s preventivnimi ukrepi, ukrepi za pripravljenost ter ustreznim odzivom pa lahko dosežemo zmanjševanje obsega požarov. Preventiva je najučinkovitejša obramba pred požarom, pomembne pa so tudi ustrezna pripravljenost, usposobljenost in operativnost sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Za obvladovanje najobsežnejših požarov v naravnem okolju in/ali težko dostopnih požarov v višjih legah je največkrat potrebna intervencija, v kateri poleg gasilskih enot, drugih zmogljivosti in občin sodelujejo še gasilske enote sosednjih občin in iz drugih regij ter gašenje iz zraka. Ta pristop bo v bodoče še pridobival na pomembnosti.

Na podlagi te ocene ogroženosti se pripravi oziroma dopolni Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju.

12 Razlaga okrajšav in pojmov

ARSO Agencija RS za okolje

GG Gozdna gospodarstva

IPCC Medvladni odbor za podnebne spremembe

MKGP Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

MOPE Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo

MNZ Ministrstvo za notranje zadeve

RCP značilni potek vrednosti

SPIN sistem za poročanje o nesrečah in intervencijah

SSP pot skupnega družbeno-ekonomskega razvoja

SVOD sistem vodenja odziva na dogodke

URSZR Uprava RS za zaščito in reševanje

ZGS Zavod za gozdove Slovenije

13 Literatura in viri

Gozdni požari, Jošt Jakša, Zbornik Nesreče in varstvo pred njimi, URSZR, Ljubljana, 2002.

Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem, 2023. Dostopno prek: https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Datoteke/Ocene-ogrozenosti/ocena_ogrozenosti_pozari.pdf

Regijska ocena ogroženosti ob velikem požaru v naravnem okolju in na prostem, 2024. Dostopno prek: https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Izpostava-Celje/ocene-ogrozenosti/Ocena_ZS_veliki_pozar.pdf

Spin SOS 112. 2024. Dostopno prek: https://spin3.sos112.si/javno/porocilo

Spin SOS 112.si.2024. Dostopno prek: https://spin3.sos112.si/javno/porocilo/pozaripoobcinah

Statistični urad Republike Slovenije. 2024. Dostopno prek: https://www.stat.si/obcine/sl/Municip/Index/83

Zavod za gozdove Slovenija. 2024. Dostopno prek: http://www.zgs.si/delovna_podrocja/lesna_biomasa/potenciali_po_obcinah/index.html